กลวิธีการเชื่อมโยงความในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว

The Cohesion in Lao Language Textbooks

กลิ่นเพชร ดีพรม[1] / ราชันย์ นิลวรรณาภา[2]

Glinpetch Deeprom[1] / Rachan Nilwannapa[2]

[1,2] สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 44150, ประเทศไทย

[1,2] Department of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, Maha Sarakham 44150, Thailand.

Corresponding author. E-mail: p26072532mp@gmail.com

Received: July 11, 2024
Revised: July 31, 2024
Accepted: August 4, 2024

Abstract

This study aims to analyze the cohesion in Lao Language textbooks for grades 1-5, totaling 185 texts. The discourse in the Lao language textbook is the type of prose writing used to practice reading and writing for primary school students. The theoretical framework used in this study is based on the cohesion by Wilawan (2011) and Angkapanichkit (2019). The results of the study show that Cohesive Devices are Grammatical cohesion; reference, substitution, ellipsis, conjunction, and Lexical cohesion; repetition, antonymy, hyponymy, and co- hyponymy. In this regard, the study of strategies for the cohesion and understanding of communication characteristics in the Lao language textbooks are a model for practicing the correct use of the language. Appropriate for further communication.

Key words: Language strategies, cohesion, discourse, Lao language textbook

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษา 1-5 จำนวน 7 เล่ม รวมทั้งสิ้น 185 ตัวบท ซึ่งตัวสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวที่นำมาศึกษานี้จะเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วที่ใช้เพื่อการฝึกอ่านเขียนภาษาลาวสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดการเชื่อมโยงความของสุปรียา วิลาวรรณ (2554) และ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) ผลการศึกษาพบกลวิธีการเชื่อมโยงความ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ดังนี้ ด้านการเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ และการใช้คำเชื่อม ด้านการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำตรงข้าม และการใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป ทั้งนี้ การศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจลักษณะการสื่อสารในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวอันเป็นต้นแบบในการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมในการสื่อสารต่อไป

คำสำคัญ: กลวิธีทางภาษา การเชื่อมโยงความ สัมพันธสาร แบบเรียนภาษาลาว

บทนำ

สัมพันธสาร คือ ลักษณะของข้อความต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏการวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) ทั้งรูปแบบของการวิเคราะห์สัมพันธสารพูดและเขียน (Balpho, 2010, p. 8) ด้าน Charoonroj (2011) ได้ยกตัวอย่างของสัมพันธสาร ได้แก่ บทสนทนาบทความหรือบทโฆษณา ซึ่งนักภาษาศาสตร์ศึกษาลักษณะของ ‘ความเกี่ยวพันร้อยเรียง’ ระหว่างประโยคที่ปรากฏในสัมพันธสารโดยเน้นศึกษาความสัมพันธ์ที่ยึดเหนี่ยวส่วนต่างๆ ของข้อความโดยการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นภาษา ซึ่งเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประโยคในสัมพันธสารมีความเกี่ยวเนื่องกัน และทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย การเชื่อมโยงความถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษาระดับข้อความที่แสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ผูกรูปภาษาที่ต่อเนื่องกันเข้าไว้เป็นเรื่องเดียว การเชื่อมโยงความปรากฏได้ทั้งในระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความ การที่รูปภาษาต่างๆ จะเชื่อมโยงกันจนเป็นเรื่องเดียวกันได้นั้นมาจากเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความที่แตกต่างกันไป ทำให้ความสัมพันธ์ด้านโครงสร้างและความหมายของภาษาระดับข้อความแตกต่างกัน (Bumrunrak, 2015) ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเชื่อมโยงความ พบว่า มีการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความจากสัมพันธสารประเภทตำราอาหาร (De Yong Li and Darachai, 2019) คำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทย (Darachai & Wasonpreecha, (2019). บทละครโทรทัศน์ (Khanto, Sriyaphai, Yingyongsak & Ketthet, 2021) บทปาฐกถา (Tonpradit, Kamolsatja, Sriyabai, 2021)เอกสารโบราณท้องถิ่น (Kardsawang, 2021) และบทคัดย่อบทความวิจัย (Thammapanich, 2022) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีการศึกษาสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนทางภาษา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนทางภาษาว่ามีลักษณะที่โดดเด่นหรือแตกต่างจากการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารประเภทอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

หนังสือเรียนหรือแบบเรียนคือ การบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่างๆ เรื่องราว ลงในแผ่นกระดาษ มีการเย็บเป็นรูปเล่ม โดยมีลักษณะและหน้าที่สำคัญในการบันทึกเนื้อหา ความรู้ต่างๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อใช้ในการเรียนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น หนังสือเรียนสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะและความต้องการของสังคมที่มุ่งหวังให้พลเมืองของชาติเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีคุณลักษณะให้เป็นไปตามความต้องการได้ (Kamsan, 2015, p.1) ด้าน Punnotok (2013, p.3 , cited in Chiamvijak, 2018, pp.1-2) กล่าวว่า แบบเรียน คือ หนังสือที่มีเนื้อหาความรู้ หลักการ และวิธีการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเรียนระดับชั้นใดชั้นหนึ่ง ฉะนั้นหนังสือแบบเรียนจึงหมายถึงหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนทุกสาขาวิชาการ และส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งหนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ โดยมีการกำหนดเนื้อหาตามวัยและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะหนังสือเรียนด้านภาษาซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา ศิลปะการประพันธ์ ตลอดจนมีความซาบซึ้งในศิลปะทางภาษาจากวรรณคดีและวรรณกรรมร้อยแก้ว และยังสอดแทรกความรู้ ความคิดในด้านสังคม วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมด้วย (May Shwe Sin, 2021, p. 22) เพราะฉะนั้น แบบเรียนทางภาษาของแต่ละชาติ ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านการปลูกฝังการใช้รูปแบบทางภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาแบบเรียนทางภาษาเนื่องจากเป็นรายวิชาบังคับและเป็นรายวิชาพื้นฐานในการเรียนรู้และต่อยอดในการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ และในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

ภาษาลาวเป็นภาษาประจำชาติซึ่งมีความสำคัญต่องานต่างๆ เช่น นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเขียน และการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม การเรียนภาษาลาวในระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ความรู้ภาษา ทำให้สนุก และรู้จักคิดผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พัฒนาความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับหน้าที่และความสัมพันธ์ทางภาษาระหว่างภาษาที่ใช้ในบทเรียนกับภาษาที่ใช้ในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษาลาวซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจภาษาลาว และความสามารถในการอ่านเขียน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในชุมชน ดังนั้นหลักสูตรภาษาลาวจึงต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาในการเรียนรู้ การทำงาน และชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความ ด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารประเภทการศึกษาด้านไวยากรณ์ ของ สุปรียา วิลาวรรณ (อ้างถึงใน Charoonroj & others, 2011) และการเชื่อมโยงความระดับจุลภาคของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (Angkhapanichkit, 2019) มาปรับใช้ในการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว เพื่อทำให้เห็นภาพและเข้าใจลักษณะงานเขียนซึ่งเป็นแบบเรียนในภาษาลาว และยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการแปลหรือนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนเรื่องภาษากับวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการกลวิธีการเชื่อมโยงความในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว

ทบทวนวรรณกรรม

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ดังนี้

สัมพันธสาร

Prasitratthasin (2009) นิยามว่า สัมพันธสาร (discourse) หมายถึง หน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค ประกอบด้วยประโยคมีความต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป ด้าน Balpho (2010, p. 8) กล่าวว่าสัมพันธสาร คือ ลักษณะของข้อความต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏการวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) ทั้งรูปแบบของ การวิเคราะห์สัมพันธสารพูด (spoken discourse analysis) และการวิเคราะห์สัมพันธสารเขียน (written discourse analysis) กล่าวคือ สัมพันธสารเขียน (written discourse) หมายถึง ข้อความที่เขียนต่อเนื่องกันมากกว่าหนึ่งประโยค และมีหน้าที่ทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ มีขั้นตอนหรือส่วนย่อย(more) โดยที่แต่ละส่วนย่อยมีการใช้ภาษาหรือวัจนสาร (speech act) แตกต่างกัน ซึ่งอาจแตกต่างกันทั้งรูปประโยคและศัพท์ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ของส่วนย่อยนั้น ทั้งนี้งานเขียนแต่ละชนิดอาจมีประเภทของสัมพันธสารมากบ้างน้อยบ้างตามความจำเป็น

การวิเคราะห์สัมพันธสาร หรือ สัมพันธสารวิเคราะห์ (Discourse Analysis) นั้น การศึกษาความเกี่ยวพันร้อยเรียงประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนขึ้นเป็นหน่วยที่ใหญ่กว่าระดับประโยค โดย Charoonroj (2011) กล่าวว่า ตัวสัมพันธสาร (discourse) เองเป็นหน่วยทางภาษาในระดับที่ใหญ่กว่าระดับประโยค ดังนั้น สัมพันธสารจะประกอบด้วยประโยคอย่างน้อยที่สุดตั้งแต่สองประโยคขึ้นไป ตัวอย่างของสัมพันธสาร ได้แก่ บทสนทนาบทความหรือบทโฆษณา นักภาษาศาสตร์ศึกษาลักษณะของ ‘ความเกี่ยวพันร้อยเรียง’ ระหว่างประโยคที่ปรากฏในสัมพันธสารโดยเน้นศึกษาความสัมพันธ์ที่ยึดเหนี่ยวส่วนต่าง ๆ ของข้อความโดยการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นภาษา อีกนัยหนึ่งก็คือนักภาษาศาสตร์ตั้งคำถามว่ามีกลไกทางภาษาอะไรที่ทำให้ประโยคย่อย/อนุภาค (clause) หรือประโยค (sentence) มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวเนื่องกัน (Halliday and Hasan, 1976) คำตอบก็คือเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประโยคในสัมพันธสารมีความเกี่ยวเนื่องกัน และทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย

การเชื่อมโยงความ

การเชื่อมโยงความถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษาระดับข้อความ (discourse) แสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ผูกรูปภาษาที่ต่อเนื่องกันเข้าไว้เป็นเรื่องเดียว การเชื่อมโยงความปรากฏได้ทั้งในระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความ การที่รูปภาษาต่างๆ จะเชื่อมโยงกันจนเป็นเรื่องเดียวกันได้นั้นมาจากเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) ที่แตกต่างกันไป ทำให้ความสัมพันธ์ด้านโครงสร้างและความหมายของภาษาระดับข้อความแตกต่างกัน (Bamrungrak, 2015)

Wilawan (as cited in Charoonroj, 2011) สรุปแนวคิดด้านการศึกษาสัมพันธสารวิเคราะห์ คือ การศึกษาหน่วยทางภาษาที่ใหญ่กว่าระดับประโยค โดยเน้นศึกษาเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความที่ทำให้ประโยคมีความสัมพันธ์หรือมีความเกี่ยวเนื่องกันทางด้านความหมาย ทั้งนี้ เครื่องมือแสดงความเชื่อมโยงความมี 2 ประเภท คือเครื่องมือแสดงความเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์และเครื่องมือแสดงความเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ เครื่องมือแสดงความเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ประกอบด้วย การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และการใช้สันธาน

(conjunction) ส่วนเครื่องมือแสดงความเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ คือ การใช้ความสัมพันธ์ทางศัพท์ (lexical cohesion/relationship) ได้แก่ การซ้ำความ (reiteration) ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำ (repetition) การใช้คำพ้องความ (synonymy) และการใช้คำลูกกลุ่ม (hyponomy)

ด้าน Angkhapanichkit (2019, pp. 127-159) กล่าวว่า การศึกษาภาษาระดับข้อความโดยเริ่มต้นที่การวิเคราะห์รูปภาษาในตัวบท มักจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท ซึ่งการเชื่อมโยงความ (cohesion) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ตัวบทหรือข้อความมีเอกภาพเป็นเรื่องเดียวกันหรือมีการผูกโยงกันทางความหมาย กล่าวคือ การเชื่อมโยงความเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้เนื้อความในข้อความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งการเชื่อมโยงความจะมุ่งเน้นที่กลไกทางรูปภาษาที่แสดงการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างถ้อยคำหรือข้อความ รูปถ้อยคำในตัวบทหนึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกัน หมายความว่า รูปถ้อยคำในแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้าแต่ละตัวบท จะไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้โดยไม่อาศัยการผูกโยงทางความหมาย รูปภาษาที่มีความสัมพันธ์โดยอาศัยความหมายเป็นตัวร้อยรัด (semanticties) โดยแบ่งระดับการเชื่อมโยงออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจุลภาคและระดับมหัพภาค ดังนี้

การเชื่อมโยงจุลภาค (micro-cohesion) การเชื่อมโยงจุลภาคเป็นการเชื่อมโยงภายในข้อความที่มีขอบเขตเฉพาะภายในข้อความ (local cohesion) โดยแบ่งการเชื่อมโยงความระดับจุลภาคนี้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึง (referencing) การเชื่อมด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการละ (elipsis) และการแทนที่ (substitution)

การเชื่อมโยงมหัพภาค (macro-cohesion) การเชื่อมโยงระดับโครงสร้างที่แสดงภาพรวมของข้อความนั้นทั้งหมด (global cohesion) จึงเรียกการเชื่อมโยงระดับนี้ว่า การเชื่อมโยงมหัพภาค (macro-cohesion) การเชื่อมโยงมหัพภาคเป็นการแสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structure relations) ร่วมกับความสัมพันธ์เชิงความหมาย (semantic relations) ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของข้อความ เป็นการเชื่อมโยงที่เป็นผลจากการเรียบเรียงเนื้อหาในข้อความส่วนต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกันโดยมีแก่นความ (theme) หรือเรียกว่า ใจความสำคัญ (macrostructure) เพื่อแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของตัวบทหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ ได้จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างของข้อความประเภทของการเขียน ได้แก่ การเริ่มเรื่อง หรือนำเรื่อง (introduction) การเรียงเรื่อง (sequential event) การขีดขอบเขตเรื่อง การสรุปเรื่องหรือจบเรื่อง และการเชื่อมโยงทางโครงสร้างข้อความ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การอ้างอิงตัวบทหนังสือเรียนที่ใช้เป็นข้อมูลในงานวิจัยฉบับนี้มีระบบการอ้างอิงดังนี้

(ระดับชั้น เล่มที่, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า)

ตัวอย่างเช่น (G.2 V. 1, 2021, pp. 21-22) หมายถึง เป็นข้อมูลจากหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ปีที่พิมพ์ 2021 หน้า 21-22

2. รูปแบบการสะกดคำ การยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายจะใช้ตัวอักษรและการสะกดคำตามอักขรวิธีในภาษาลาว ส่วนการอธิบายประกอบเพิ่มเติมจะใช้ตัวอักษรไทย โดยการสะกดแบบตรงตามมาตราเพื่อรักษาอักขรวิธีในภาษาลาว ตัวอย่างเช่น

(14) ປະເທດ ຊາດບ້ານເມືອງ[9] ປຽບເໝືອນ ເຮືອໃຫຍ່ລຳໜຶ່ງ[9.1] ທີ່ກຳລັງເດີນທາງ ເພື່ອຈະໃຫ້ເຮືອລຳນັ້ນເດີນ ໄປຮອດຈຸດໝາຍປາຍທາງຢ່າງປອດໄພໄດ້

(G.5, 2020, p. 97)

ตัวอย่าง (14) **ปะเทดชาดบ้านเมือง**[9] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **เรือใหย่ลำหนึ่ง**[9.1] แสดงการเชื่อมโยงความโดยใช้คำว่า “เปียบเหมือน” ในการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและแบบเรียนภาษาลาว

2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความ

3. เก็บรวบรวมสัมพันธสารจากแบบเรียนภาษาลาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 5 เนื่องจากเป็นแบบเรียนที่ใช้เพื่อการฝึกอ่านเขียนภาษาลาว จำนวน 7 เล่ม ซึ่งเป็นเนื้อหาในส่วนของการฝึกอ่าน-คิด-พูด จำนวน 185 ตัวบท

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำสัมพันธสารมาวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความตามแนวคิดด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารประเภท การศึกษาด้านไวยากรณ์ (Grammatical) ของ Wilawan (as cited in Charoonroj et al., 2011) และการเชื่อมโยงความระดับจุลภาคของ Angkhapanichkit, (2019)

ขั้นสรุปผลข้อมูล

5. นำเสนอผลการวิจัยในแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว” จำแนกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical) และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical) ดังนี้

การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical cohesion)

การเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ เป็นการใช้รูปแบบโครงสร้างทางภาษาเป็นกลไกการเชื่อมโยงความ จากการศึกษาสัมพันธสารในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาพบกลวิธีการเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ และการใช้คำเชื่อม ดังนี้

1. การอ้างถึง (reference)

การอ้างถึง หมายถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำหรือ วลีเพื่ออ้างถึงคำหรือวลีที่มาข้างหน้า (Prasitratthasin, 2009) ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงโดยรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงสามารถตีความจากบริบทได้ว่าหมายถึงสิ่งเดียวกันกับรูปภาษาที่ถูกอ้างถึงหรือคำเดิม ผลการศึกษา พบรูปแบบการอ้างถึงในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว 3 ประเภท ได้แก่ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม การอ้างถึงเชิงบ่งชี้ และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ดังนี้

1.1 การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม ในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว ปรากฏการใช้สรรพนามทั้งสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 เนื่องจากในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวมีการสนทนาสื่อสารในบริบทต่างๆ เพื่อดำเนินเรื่อง จึงพบตัวละครที่ทำการสื่อสารประกอบด้วยหน่วยบุรุษสรรพนามที่ 1 ได้แก่ ข้อย หน่วยบุรุษสรรพนามที่ 2 ได้แก่ เจ้า เรา พวกข้อย พวกเรา และหน่วยบุรุษสรรพนามที่ 3 ได้แก่ ลาว เขาเจ้า พวกเขา มัน พวกมัน พวกเพิ่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนาม

ນາງ ຄຳໄຫວ[2] ເວົ້າ ຕົວະ **ໝູ່ ຂອງ ລາວ**[3] ດຽວນີ້ ພວກເຂົາ[3.1] ບໍ່ ຫຼິ້ນ ນຳ.
ລາວ ໄປ ຫາ ໝູ່ ແລະເວົ້າວ່າ -ຫຼິ້ນ ນຳ ຂ້ອຍ ແດ່. ຂ້ອຍ ເຫງົາ-. **ໝູ່**[1] ເວົ້າວ່າ -ພວກ
ເຮົາ[1.1] ຈະ ຫຼິ້ນ ນຳ ເຈົ້າ[2.2] ຖ້າ ເຈົ້າ[2.1] ບໍ່ ຕົວະ ອີກ-.
ຄຳໄຫວ ເວົ້າວ່າ -ຕົກລົງ. ຂ້ອຍ ຈະ ບໍ່ ຕົວະ ອີກ-.

(G.1 v. 2, 2020,p. 18)

ตัวอย่างที่ 1 ใช้คำว่า **หมู่**[1] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **พวกเรา**[1.1] เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง **นางคำไหว**[2] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **เจ้า**[2.1] เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง และ **หมู่ของลาว**[3] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **พวกเขา**[3.1] เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

1.2 การอ้างถึงเชิงบ่งชี้ เป็นการใช้คำบ่งชี้หรือคำชี้เฉพาะคือ **นี้ นั้น พุ้น** มาใช้เป็นหน่วยภาษาแสดงการเชื่อมโยงความด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 2 การอ้างถึงเชิงบ่งชี้

ເຮັບກະເປົາເງິນແຮ່ຍ

1 ຕອນຊົ້ານີ້ ໃນຂະນະທີ່ຂ້ອຍພວມຍ່າງໄປໂຮງຮຽນ, ຂ້ອຍ ເຫັນ**ເຫດການ ໜຶ່ງ**[1]ເກີດຂຶ້ນ.

2 ມີ**ຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງຂີ່ລົດຈັກ**[2]ກາຍຂ້ອຍໄປຢູ່ທາງສີ່ແຍກ. ໃນຂະນະທີ່ລາວ ກາຍຂ້ອຍໄປນັ້ນ **ກະເປົາເງິນ**[3]ຂອງລາວໄດ້ຕົກອອກຈາກຖົງໂສ້ງ.

3 ຂ້ອຍເຫັນເອົາກະເປົາເງິນຂຶ້ນມາ. ຂ້ອຍ ເຫັນ**ເງິນ**[4]ຈຳນວນຫຼາຍ ຢູ່ໃນ ກະເປົານັ້ນ[3.1]. ທ່າອິດຂ້ອຍຄິດວ່າ -ໂຊກດີແລ້ວ, ຂ້ອຍຈະ ເອົາ**ເງິນນີ້**[4.1]ໄປໃຫ້ແມ່-. ແຕ່ແມ່ຂອງຂ້ອຍສອນຕະຫຼອດວ່າ -ຕ້ອງ ເປັນຄົນສັດຊື່-.

4 ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ້ອຍກໍຄິດຫາ**ຜູ້ຊາຍ**ເຈົ້າ**ຂອງ ກະເປົາເງິນ**[2]. ໂອຍ, ດຽວນີ້ ລາວຕ້ອງເສຍໃຈຫຼາຍ ເພາະວ່າລາວບໍ່ສາມາດຊື້ສິ່ງ ທີ່ລາວຕ້ອງການໄດ້. ຕໍ່ມາ ຂ້ອຍຮູ້ວ່າຄວນເຮັດແນວໃດ.

5 ເມື່ອຂ້ອຍໄປຮອດໂຮງຮຽນ ຂ້ອຍໄດ້ເລົ່າ**ເຫດການ**ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃຫ້ນາຍ ຄູ ຟັງ. ພວກເຮົາ ບອກ**ລາວ**ນີ້[1.1]ໃຫ້ຄົນທີ່ຢູ່ໃກ້ໂຮງຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົາເຈົ້າ ກໍ ໄປ ຊອກ ຫາ ຜູ້ຊາຍ**ຄົນນັ້ນ**[2.1].

6 ກ່ອນ ພັກ ກິນ ເຂົ້າ ທ່ຽງ **ຜູ້ຊາຍຄົນນັ້ນ**[2.1] ເຂົ້າ ມາ ໃນ ຫ້ອງ ຮຽນ ຂອງ ພວກ ເຮົາ. ເມື່ອ ຂ້ອຍ ເອົາ ກະ ເປົາ ເງິນ ຄືນ ໃຫ້ ລາວ, ລາວ ດີ ໃຈ ຫຼາຍ. ນາຍ ຄູ ແລະ **ຜູ້ຊາຍຄົນ ນັ້ນ**[2.1] ກ່ າ ພາ ກັນ ຊົມ ເຊີຍ ຂ້ອຍ.

7 ເມື່ອ ຂ້ອຍ ເລີກ ຮຽນ ກັບ ຮອດ ເຮືອນ, ຂ້ອຍ ກໍ ເລົ່າ ເຫດ ການ ທີ່ ເກີດ ຂຶ້ນ ໃຫ້ ແມ່ ຂ້ອຍ ຟັງ. ແມ່ ເວົ້າ ວ່າ -ແມ່ ພູມ ໃຈ ນຳ ລູກ ຫຼາຍ-.

(G.2 v. 2, 2021, pp. 2-3)

ตัวอย่างที่ 2 ข้อความ **เหดกานหนึ่ง**[1]**, ผู้ชายคนหนึ่งขี่ลดจัก**[2] **(ผู้ชายคนหนึ่งที่ขี่รถจักรยานยนต์)** และเป็น **ผู้ที่เฮ็ดกะเป๋าเงินเหี่ย**[2] **กะเป๋าเงิน**[3] **เงิน**[4] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ข่าวนี้**[1.1] (บ่งชี้ถึงเหตุการณ์ที่ “ข้อย” ในเรื่องเจอชายผู้หนึ่งซึ่งขี่รถจักรยานยนต์และทำกระเป๋าเงินหล่นออกจากกระเป๋ากางเกงบริเวณถนนสี่แยก) **ผู้ชายคนนั้น**[2.1] (บ่งชี้ถึงชายคนหนึ่งซึ่งขี่รถจักรยานยนต์และทำกระเป๋าเงินหล่นออกจากกระเป๋ากางเกง) **กะเป๋านั้น**[3.1] (บ่งชี้ถึงกระเป๋าเงินของชายผู้หนึ่งซึ่งขี่รถจักรยานยนต์) **เงินนี้**[4.1] (บ่งชี้ถึงเงินที่อยู่ในกระเป๋าเงินของชายผู้หนึ่งซึ่งขี่รถจักรยานยนต์) เป็นหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

1.3 การอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ เป็นการใช้รูปภาษาหนึ่ง แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงหน่วยภาษาหนึ่งซึ่งมีนัยทางความหมายในเชิงเปรียบเทียบ อาจใช้รูปภาษาแสดงการเปรียบเทียบหลายรูปหรือใช้หน่วยภาษาสองหน่วยมาเปรียบเทียบกันโดยไม่มีคำแสดงการเปรียบเทียบเลย (Sriyabai, 2020, pp. 6-57)

ตัวอย่างที่ 3 การอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ

ฉ่างได๋อวยมาแนอใด

แต่บางก่อน ฉ่างมีดั่งสั้น[5] *ต๋ายคือ*ดังของควย[5.1] ฉ่างกินหย้าทุกมื้.

(G.2 v. 1, 2020, p. 39)

ตัวอย่างที่ 3 ข้อความ **ช้างมีดังสั้น**[5] เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ดังของควย**[5.1] แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นภาพจมูกของช้างในอดีตว่ามีขนาดสั้นคล้ายกับจมูกของควย

2. การแทนที่ (substitution)

การแทนที่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้รูปภาษาที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกับรูปภาษาเดิม การแทนที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นกริยาวลี และการแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ จากการศึกษาสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ปรากฏลักษณะการเชื่อมโยงความด้วยการแทนที่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 4 การแทนที่หน่วยเดิมที่ประโยคหรือข้อความ โดยใช้ “ดั่งก่าว”

ແພດສາດ

ຄົນ ແລະ ສັດໃນໂລກນີ້ ຍ່ອມມີການເກີດ ແກ່ ເຈັບ ແລະ ຕາຍ ເປັນຂອງທຳມະດາ. ຄວາມເຈັບເປັນຍ່ອມເກີດຂຶ້ນກັບຄົນ ສັດ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆ. ຜູ້ປິ່ນປົວ ພະຍາດໃນສະໄໝບູຮານ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຢາ. ປັດຈຸບັນນີ້ຜູ້ປິ່ນປົວພະຍາດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຮຽນ ຕາມຫຼັກສູດ ທີ່ເປັນຂະບວນການທາງວິທະຍາສາດ ຊຶ່ງເອີ້ນວ່າ ແພດສາດ.

ການປິ່ນປົວຂອງຄົນສະໄໝບູຮານ ມີຢູ່ 2 ວິທີຄື: ປິ່ນປົວດ້ວຍໄສຍະສາດ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຜີ ຫຼື ໝໍມົນ, ປິ່ນປົວດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນຢາ ເອີ້ນວ່າ ໝໍ

ຢາພື້ນເມືອງ ວິທີການຂອງ ໝໍ**ດັ່ງກ່າວ**[6]ມານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຮຽນແບບສືບທອດ ກັນພາຍໃນເຊື້ອສາຍຄື ພໍ່ຖ່າຍທອດໃຫ້ ລູກ.ຫຼານ ແລະ ບຸກຄົນໃກ້ຊິດໃນອົງ ຕະກຸນ ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ມີຄວາມສະໜວນມັກ ອາດຈະອອກ ຮຽນບ່າພະສົງ ແລະ ຄູບາອາຈານຕາມວັດວາອາຮາມຈຶ່ງໄດ້ຄວາມຮູ້ນີ້. ປັດຈຸບັນ ການປິ່ນປົວ

(G.5, 2020, p.128)

ตัวอย่างที่ 4 ใช้ข้อความ **ดังก่าว**[6] แทนที่ข้อความหน่วยเดิมคือ วิธีการรักษาโรคของหมอในสมัยโบราณ ซึ่งมีอยู่ 2 วิธีคือ การรักษาด้วยวิธีการทางไสยศาสตร์ เรียกว่า หมอผีหรือหมอมนต์ และวิธีการรักษาด้วยสมุนไพร เรียกว่า หมอยาพื้นเมือง

3. การละ (ellipsis)

คือการไม่ปรากฏรูปภาษา มีลักษณะเช่นเดียวกับการอ้างถึงและการแทนที่ทุกประการแต่ไม่ปรากฏรูป ผู้อ่านต้องตีความจากบริบทภาษาเอง เรียกว่าเป็นการละไว้ในฐานที่เข้าใจ ส่วนใหญ่จะเป็นข้อความที่ได้กล่าวไปแล้ว การละแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การละหน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การละหน่วยเดิมที่เป็นกริยาวลี และการละหน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 5 การละหน่วยเดิมที่เป็นนามวลี

ภาคละบ่ทยุง

ຄິດດັ່ງນັ້ນ ກາກ່ບອກນົກຍຸງວ່າ "**Ø**[9] ແຕ້ມ **Ø**[10] ໃຫ້ໄອງແດ່ **Ø**[9] ບໍ່ຕ້ອງ ແຕ້ມ **Ø**[10] ລະອຽດ ປານໃດກ່ໄດ້ດອກ".

ແຕ່ນົກຍຸງກ່ແຕ້ມ **Ø**[10] ດ້ວຍຄວາມທຸ່ນທຽງ. ສຽງໝູຮ້ອງຈ້ຳພັດດັງແຮງ ຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ກາຍິ່ງຮ້ອນໃຈ ແລະ ເວົ້າວ່າ "**Ø**[9] ແຕ້ມ **Ø**[10] ໄວໆເອົານ້ຳສີລວາດໃສ່ **Ø**[10] ບາດໜ່ວໄວດ ຫຼື **Ø**[9] ຖອກ **Ø**[11] ໃສ່ **Ø**[12] ໂລດກ່ໄດ້".

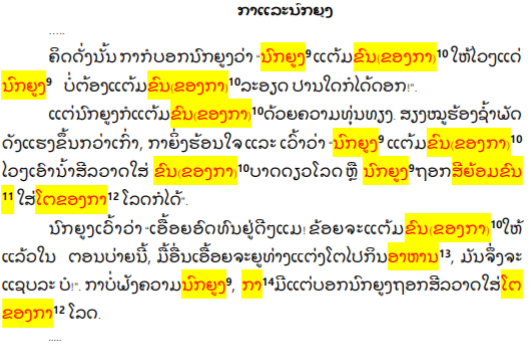
ນົກຍຸງເວົ້າວ່າ "ເອີ້ຍອົດທົນຢູ່ດົງແດ! ຂ້ອຍຈະແຕ້ມ **Ø**[10] ໃຫ້ແລ້ວໃນ ຕອນບ່າຍນີ້, ມື້ອື່ນເອີ້ຍຈະຢູ່ທ່ຽງແຕ່ງໃຕ໋ໃປກິນ **Ø**[13], ມັນຈຶ່ງຈະແຊບລະ ບ່!". ກາ ບໍ່ຟັງຄວາມ**Ø**[9], **Ø**[14]ມີແຕ່ບອກນົກຍຸງຖອກສີລວາດໃສ່ **Ø**[12] ໂລດ.

(G.3, 2021, p. 75)

ตัวอย่างที่ 5 เป็นการละหน่วยเดิมที่เป็นนามวลี คือการไม่ปรากฏรูปนามวลีทั้งในตำแหน่งประธานและตำแหน่งกรรม กล่าวคือเครื่องหมาย Ø ใช้เพื่อระบุว่าตำแหน่งดังกล่าวถูกละนามวลีหรือไม่ปรากฏนามวลี จากตัวอย่างข้างต้นแสดงตำแหน่งที่มีการละนามวลี จำนวน 6 ตำแหน่ง (ดังเครื่องหมาย Ø9 – Ø14) ดังนี้

Ø9 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **นกยูง**
Ø10 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **ขนของอีกา**
Ø11 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **สีย้อมขน**
Ø12 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **ตัวของอีกา**
Ø13 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **อาหาร**
และ Ø14 เป็นตำแหน่งของนามวลีที่ถูกละคือ **อีกา**

ทั้งนี้ ตำแหน่งที่ถูกละ หากเติมนามวลีที่ถูกละลงไป จะได้ตัวบทใหม่ ดังนี้

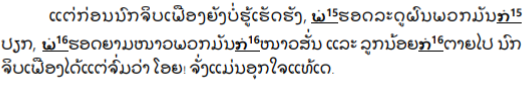
(G.3, 2021, p. 75)

จากตัวอย่างข้างต้นจึงจะเห็นว่า การละนามวลีดังกล่าวเป็นการละไว้ในฐานที่เข้าใจ ทำให้ตัวบทมีความกระชับ แม้ว่าตัวบทจะละนามวลีหรือไม่ปรากฏนามวลีดังกล่าว แต่ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจเนื้อเรื่องได้โดยการตีความตัวบทจากบริบทภาษาได้

4. การใช้คำเชื่อม (conjunction)

สัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการใช้คำเชื่อม จำนวน 12 รูปแบบ ได้แก่ คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูลหรือขยายความ คำเชื่อมแสดงลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงความคล้อยตามหรือรวมเข้าด้วยกัน คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงเหตุและผล คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแสดงความต่างตอนแยกส่วน คำเชื่อมแสดงการเน้นความ และคำเชื่อมแสดงการกล่าวถึงคำพูด ดังตัวอย่างบางส่วนต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 6 การใช้คำเชื่อม “พอ...ก็” แสดงเวลาและลำดับเหตุการณ์

(G.3, 2021, pp. 83-84)

ตัวอย่างที่ 6 แสดงให้เห็นคำเชื่อม **“พอ...ก็[15]”** ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “... พอรอดละดูฝน” (ถึงฤดูฝน) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เชื่อมกับข้อความซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมาคือ “(พวกมัน) ก็เปียก” ส่วนคำเชื่อม **“พอ...ก็[16]”** ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “... พอรอดยามหนาว” (ถึงฤดูหนาว) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เชื่อมกับข้อความซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมาคือ “พวกมัน ก็หนาวสั่นและลูกน้อยก็ตายไป”

ตัวอย่างที่ 7 การใช้คำเชื่อม “ว่า” แสดงการอธิบายขยายความ

ข้อยมักเป็นชาวนา

ข้อยมักเป็นชาวนาที่สุด.

ข้อยคิดว่าเป็นชาวนาดี เพาะว่าจะได้ปูกฝัง, ฝังสัด และ ยู่บ่อน อากาดสดชื่น. **ข้อยคิดว่า**การเฮ็ดนาดีหลาย เพาะว่าจะมีเข้ากิน. **ข้อยคิดว่า**การเฮ็ดนาดี เพาะว่าบอกจากจะได้เข้าแล้ว ยังจะได้ฮำได้เกือหมู, เกือเป็ด และ เกือไก่. **ข้อยเว้อว่า**การฝังฯ สัดดีหลาย เพาะว่าบอกจากเป็นอาหานแล้ว ยังได้ฝุ่นคอกใส่ เคื่องปูกบำอีก. **ข้อยคิดว่า**การปูกผักดีหลาย เพาะว่าจะได้กิน ผัก และ หมากไม้. **ข้อยคิดว่า**การเฮ็ดนาดีหลาย เพาะว่าได้ออกแฮงงานทุกมื้อจิ่งเฮ็ดให้ร่างกายแขงแฮง.

ข้อยมักเป็นชาวนา ย้อนว่าได้ออกแฮงงานปูกผัง, ฝังสัด, มิร่างกายแขงแฮง, มิความสุกกับทั่งนา และ ทำมะชาด.

(G.3, 2021, pp. 72-73)

คำเชื่อมแสดงการอธิบายขยายความเป็นส่วนจำเป็นที่ต้องกล่าวถึงเพื่อให้ใจความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มักปรากฏในประโยคซับซ้อนเป็นประโยคย่อยขยายประโยค ได้แก่คำว่า *ว่า ที่ อัน* ซึ่ง จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม **“ว่า”** ใช้เชื่อมเพื่ออธิบายขยายความข้อความ **“ข้อยคิด”** จำนวน 5 ตำแหน่ง ได้แก่ 1) เป็นชาวนาดี เพาะว่าจะได้ปูกฝัง, เลี้ยงสัด และยู่บ่อนอากาดสดชื่น 2) การเฮ็ดนาดีหลายเพาะว่าจะมีข่าวกิน 3) กานเฮ็ดนาดี เพาะว่านอกจากจะได้กินข้าวแล้ว ยังจะได้รำไว้เกือหมู เกือเป็ด และเกือไก่ 4) กานปูกฝังดีหลาย เพาะว่าจะได้กินผักและหมากไม้ และ 5) กานเฮ็ดนาดีหลาย เพาะว่าจะได้ออกแรงงานทุกมื้อจิ่งเฮ็ดให้ร่างกายแข็งแรง และคำเชื่อม **“ว่า”** ที่ใช้เชื่อมขยายความข้อความ **“ข้อยเชื่อ”** ได้แก่ กานเลี้ยงสัดดีหลาย เพาะว่านอกจากเป็นอาหารแล้ว ยังได้ฝุ่นคอกใส่เคื่องปูกนำอีก

ตัวอย่างที่ 8 การใช้คำเชื่อม “แต่, แต่ว่า” แสดงความขัดแย้ง

ฉมอจฮงมผิอ

ด์มบานมมาฉล้อมิฉมอโตหึ่งๆ ได้ด์เข้าอาไสยู่บ้านฃองเผ่ามึ้งที่ตั้งยู่เปิ้นพู.

มื้หึ่งๆ ในฃะนะที่ฉมอโตนั้นพอมย่างฃงบไปตามบ้านมันได้ ยิ้นฮงงผิอที่ม่อนออนฉอนด้างออกมาจากเรือนหึ่งๆ. มันมัก ฮงงผิอนั้นหลาย มันจิ่งย่างตามฮงงไป. เมื่อมันย่างเข้าไปใก้จิ่งฉมม เห็นด์กยิงด์นหึ่งๆ พอมฮึ่งฮงงผิอที่ม่อนออนฉอน.

ต่มาฉมอโตนั้นก่เข้าไปหาด์กยิง ฃล้อฃ่อร้องให้ลาอฮอน ผิอให้. หึ่งๆจากนั้น, ด์กยิงก่ใช้เอวาหึ่งๆมื้เพื่อฮอนผิอให้ฉมอ ฃฃา[1]ถึงฉม่นอ่า ฉมอได้พะยายามฮงนผิอจิ่นสุดคอามสามาดฃล้อ ก่ตาม ฃฃา[1]ฮงงที่ผิอออกมาก่ยังเป็นฮงง ฉมอ ฉมอ ลิดก่า.

เมื่อรู้อ่าต์นเองบ่ฮามาดผิอได้ด์ฉมอจึ่งเอ้ากับด์กยิงอ่า: "ข้อย จะบ่มาฮงนผิอบ่าเจ้าอิกฃล้อ เพาะอ่าข้อยบ่ฮามาดผิอได้ม่อน ลิเจ้า". เมื่อได้ยินฉมอนั้น ด์กยิงก่เอ้ากับฉมออ่า: "ข้อยมักฮงง ร้อง ฉมอ ฉมอ ฃอง เจ้า ฃฃา[2]ข้อยบ่ฮามาดร้อง ฉมอ ฉมอ ม่อน ลิเจ้าได้. เพาะฮะนั้น, เจ้าจ่งยู่เรือนนี้บ่าข้อย เผื่อร้องฮงง ฉมอ ฉมอ ให้ข้อยฟัง ฃล้อข้อยก่จะผิอให้เจ้าฟัง".

นับฃต่นั้นมา, ฉมอจึ่งได้อาไสยู่บ่าเรือนด์นจิ่นธอดทุกอันนี้.

(G.3, 2020, pp. 203-204)

คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง เป็นคำเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ในลักษณะตรงกันข้ามกัน ระหว่างประโยคหรือข้อความที่ปรากฏก่อนหน้ากับประโยคหรือข้อความที่ตามมา เช่นคำว่า *แต่ แต่ว่า ดันแต่...ยัง ทั้งที่* อย่างไรก็ตาม แม้ว่า เป็นต้น จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง **“แต่”** กล่าวคือ “แต่[1]” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “เด็กยิงก็ใช้เวลาหลายมื้อเพื่อสอนผิวให้แมว” “แมวได้เรียนผิวจนสุดความสามารถ” โดยใช้คำว่า “แต่” แสดงความขัดแย้งกับข้อความ “เสียงที่ผิวออกมายังเป็นเสียงแมวแมวคือเก่า” และ“แต่[2]” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ข้อยมักเสียงร้องแมว แมวของเจ้า” โดยใช้คำว่า “แต่” แสดงความขัดแย้งกับข้อความ “ข้อยบ่สามาดร้องแมว แมว คือเจ้าได้”

ตัวอย่างที่ 9 การใช้คำเชื่อม “พร้อมทั้ง, พร้อมกับ” แสดงความคล้อยตามหรือรวมเข้าด้วยกัน

ນ້ຳໃຈສັດຊື່ບວິສຸດ

ຄຳໄສ ໄປຮອດໂຮງຮຽນແຕ່ເຊົ້າ, ພໍຄູປະຈຳຫ້ອງມາຮອດລາວກໍແຈ້ງແຈ້ມອບກະເປົ໋າ ນ້ອຍສີດຳໃຫ້ນາຍຄູໂລດ. ນາຍຄູກໍຈັບກະເປົ໋າໜ່ວຍນັ້ນຍົກຂຶ້ນ ***ພ້ອມທັງ*[1]**ຖາມທຸກຄົນວ່າ: ກະເປົ໋າໜ່ວຍນີ້ບໍ່ແມ່ນຂອງຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໃນຫ້ອງນີ້ບໍ ? - ທຸກຄົນ ຕອບວ່າ: - ບໍ່ -. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຄູກໍເອົາໄປມອບໃຫ້ຜູ້ອຳນວຍການໂຮງຮຽນ ເພື່ອໃຫ້ເພີ່ນປະກາດຫາເຈົ້າຂອງ.

ຕໍ່ມາກໍຮູ້ວ່າກະເປົ໋ານ້ອຍໜ່ວຍນັ້ນ ແມ່ນຂອງຄູປະຈຳຫ້ອງ ປ.1 ຜູ້ອຳນວຍການ ແລະ ຄູຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກະເປົ໋າໄດ້ມາກ່າວຂອບໃຈ ***ພ້ອມທັງ*[2]** ຍ້ອງຍໍຄຳໄສວ່າ ເປັນນັກຮຽນດີ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຄວນເອົາແບບຢ່າງຄວາມມີນ້ຳໃຈສັດຊື່ບວິສຸດຂອງຄຳໄສ.

(G.4, 2020, pp. 65-66)

คำเชื่อมแสดงความคล้อยตามหรือรวมเข้าด้วยกัน เป็นคำเชื่อมแสดงความสอดคล้องกันของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นไปในทำนองเดียวกันหรือกล่าวรวมเข้าด้วยกันได้ เช่นคำว่า *และ แล้ว รวมทั้ง แถม ยัง พร้อมกับ และ...ก็ นอกจากนี้ นอกจาก...ยัง* เป็นต้น จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบคล้อยตาม **“พ้อมทัง”** (พร้อมทั้ง) จำนวน 2 ตำแหน่ง กล่าวคือ “พ้อมทัง[1]” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “นายคูก็จับกะเป๋าหน่วยนั้นยกขึ้น” กับข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องคล้อยตามกันคือ “ถามทุกคนว่า...” และ “พ้อมทัง[2]” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ คูผู้เป็นเจ้าของกะเป๋าได้มากล่าวขอบใจ” กับข้อความที่มีคล้อยตามกันคือ “ย้องยอคำไสว่าเป็นนักเรียนดี”

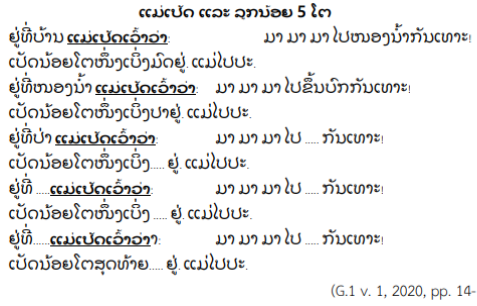
การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical cohesion)

การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ เป็นการแสดงความสัมพันธ์โดยการใช้คำศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องกัน จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำตรงข้าม และการใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป ดังนี้

1. การซ้ำ (repetition)

การกล่าวซ้ำ (Reiteration) เป็นเป็นการกล่าวถึงหน่วยภาษาเดิมซ้ำอีกครั้ง หลังจากที่หน่วยภาษานั้น ๆ ได้ปรากฏไปแล้วในตอนต้น จากการศึกษาสัมพันธสารแบบเรียนภาษษลาว ปรากฏลักษณะการซ้ำคำหรือกลุ่มคำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 10 การซ้ำรูปทั้งหมดหรือซ้ำรูปสมบูรณ์

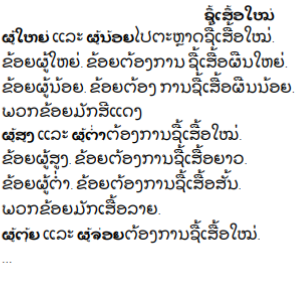

ແມ່ເປັດ ແລະ ລູກນ້ອຍ 5 ໂຕ
ຢູ່ທີ່ບ້ານ **ແມ່ເປັດເວົ້າວ່າ**: ມາ ມາ ມາ ໄປຫາອາຍ້ານັ້ນເທາະ!
ເປັດນ້ອຍໂຕໜຶ່ງເບິ່ງມົດຢູ່. ແມ່ເປັດ.
ຢູ່ທີ່ຫ້ວຍອາຍ້ານັ້ນ **ແມ່ເປັດເວົ້າວ່າ**: ມາ ມາ ມາ ໄປຂຶ້ນບ໊ກກັນເທາະ!
ເປັດນ້ອຍໂຕໜຶ່ງເບິ່ງປາຢູ່. ແມ່ເປັດ.
ຢູ່ທີ່ບ່າ **ແມ່ເປັດເວົ້າວ່າ**: ມາ ມາ ມາ ໄປ ..... ກັນເທາະ!
ເປັດນ້ອຍໂຕໜຶ່ງເບິ່ງ..... ຢູ່ ແມ່ເປັດ.
ຢູ່ທີ່ ..... **ແມ່ເປັດເວົ້າວ່າ**: ມາ ມາ ມາ ໄປ ..... ກັນເທາະ!
ເປັດນ້ອຍໂຕໜຶ່ງເບິ່ງ..... ຢູ່ ແມ່ເປັດ.
ຢູ່ທີ່..... **ແມ່ເປັດເວົ້າວ່າ**: ມາ ມາ ມາ ໄປ ..... ກັນເທາະ!
ເປັດນ້ອຍໂຕສຸດທ້າຍ..... ຢູ່ ແມ່ເປັດ.

(G.1 v. 1, 2020, pp. 14-15)

ตัวอย่างที่ 10 เป็นการใช้รูปภาษาเดิมทั้งหมดที่ได้ปรากฏไปแล้ว จึงมีอรรถลักษณ์เหมือนกันทุกประการ กล่าวคือ เป็นเชื่อมโยงความด้วยการซ้ำรูปสมบูรณ์ของ “แม่เป็ดเว้าว่า” กลวิธีการซ้ำคำด้วยรูปประโยคข้างต้นเป็นไปเพื่อเน้นย้ำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตัวบทได้เด่นชัดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวบทดังกล่าวใช้เพื่อเป็นแบบเรียนทางภาษาให้แก่ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การซ้ำรูปประโยคด้วยเหตุการณ์ของตัวละครที่มีการเน้นย้ำพฤติกรรมการแสดงของตัวละคร เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำและคาดเดาสถานการณ์จากการซ้ำประโยคหรือสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเชื่อมโยงต่อเนื่องไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่คล้ายคลึงกับแบบแผนพฤติกรรมเดิม ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนและสร้างความสนุกสนานในการเรียนได้

2. การใช้คำตรงข้าม (antonymy)

ตัวอย่างที่ 11 การใช้คำตรงข้าม

ຊື້ເຄື່ອໃໝ່
ຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ **ຜູ້ນ້ອຍ**ໄປຕະຫຼາດຊື້ເຄື່ອໃໝ່.
ຂ້ອຍຜູ້ໃຫຍ່. ຂ້ອຍຕ້ອງການ ຊື້ເຄື່ອຜ້ານໃຫຍ່.
ຂ້ອຍຜູ້ນ້ອຍ. ຂ້ອຍຕ້ອງ ການຊື້ເຄື່ອຜ້ານນ້ອຍ.
ພວກຂ້ອຍມັກສີແດງ
ຜູ້ສູງ ແລະ **ຜູ້ຕ່ຳ**ຕ້ອງການຊື້ເຄື່ອໃໝ່.
ຂ້ອຍຜູ້ສູງ. ຂ້ອຍຕ້ອງການຊື້ເຄື່ອຍາວ.
ຂ້ອຍຜູ້ຕ່ຳ. ຂ້ອຍຕ້ອງການຊື້ເຄື່ອສັ້ນ.
ພວກຂ້ອຍມັກເຄື່ອລາຍ.
ຜູ້ຕ່ຳ ແລະ **ຜູ້ຈ່ອຍ**ຕ້ອງການຊື້ເຄື່ອໃໝ່.
...

(G.1 v. 1, 2020, pp. 124-125)

ตัวอย่างที่ 11 ใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำตรงข้ามของ “ผู้ใหญ่” ตรงข้ามกับ “ผู้น้อย”, “ผู้สูง” ตรงข้ามกับ “ผู้ต่ำ” และ“ผู้ตุ้ยุ้ย” ตรงข้ามกับ “ผู้จ่อย”

3. การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป (hyponymy and co- hyponymy)

ตัวอย่างที่ 12 การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป

ການຮັກສາປ່າ

ປ່າໄມ້ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີປະໂຫຍດຕໍ່ຄົນ ແລະ ສັດ. ມັນ ພົວພັນ ເຖິງເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນເຮົາ.

ປະເທດລາວເຮົາເປັນດິນແດນທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນ ປ່າໄມ້ນາໆຊະນິດ. ປ່າໄມ້ຂອງປະເທດເຮົາມີຢູ່ທົ່ວທຸກພາກຂອງປະເທດ, ປ່າບາງ ແຫ່ງເປັນດົງຕຶບໜາຂຸງວງາມ ຕະຫຼອດປີ. ຖ້າເຮົາທຳລາຍປ່າຈະເຮັດໃຫ້ທຸກສິ່ງ ທຸກຢ່າງທີ່ມີຊີວິດອຶດຢາກຂາດແຄນນ້ຳ, ເປັນ ຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງ ຄົນ ແລະ ສັດ. ຕົ້ນໄມ້ສາມາດກັບຮັກສານ້ຳໃຕ້ດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ດິນຊຸ່ມຢູ່ ຕະຫຼອດເວລາ; ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍເຮັດໃຫ້ອາກາດບໍລິສຸດສົດຊື່ນ ອີກດ້ວຍ. ເພີ່ນຍັງເວົ້າອີກວ່າ: "ປ່າໄມ້ສາມາດຕ້ານໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມບໍ່ໃຫ້ພູຜາ ເຈື່ອນ ແລະ ຕາຜົ່ງຫ້ອຍຮ່ອງເພພັງ. ຖ້າມີປ່າໄມ້ອຸດົມສົມບູນດີ ໄພທຳມະຊາດ ຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນກໍຈະບໍ່ ເກີດຂຶ້ນ.

ປ່າດົງຢູ່ໃນປະເທດເຮົາມີ**ໄມ້ເນື້ອດີ**ຫຼາຍຊະນິດເຊັ່ນ: *ໄມ້ດູ, ໄມ້ແດງ, ໄມ້ແຕ້, ໄມ້ແຄນ, ໄມ້ເປືອຍ, ໄມ້ໂລ່ງເລ່ງ, ໄມ້ຈິກ, ໄມ້ຮັ່ງ* ແລະ ອື່ນໆ. ເຮົາບ່າໃຊ້ໄມ້ມາເຮັດ ເຮືອນຊານ, ຫໍໃຮ, ໂຕະ, ຕັ່ງ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ຕ່າງໆ. ໃນປ່າຍັງມີ**ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ ໃຊ້ເປັນຢາແລະມີລາຄາແພງ** ເຊັ່ນ: *ຄັ່ງ, ຍານ, ຂີ້ຊີ, ໝາກແໜ່ງ* ແລະ ອື່ນໆ. ປ່າດົງເຫຼົ່ານີ້ຍັງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງ**ສັດປ່າ**ເຊັ່ນ: *ກວາງ, ພານ, ເສືອ, ສີງ, ຊ້າງ, ທະນີ, ລີງ* ແລະ *ນົກ* ເປັນຕົ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງຊ່ວຍກັນຮັກສາປ່າ ໂດຍຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ບໍ່ຈູດປ່າຊະຊາຍ. ໃນກໍລະນີຈຳເປັນທີ່ມີການ ຂຸດຄົ້ນປ່າ ເອົາໄມ້ມາສ້າງສິ່ງຕ່າງໆ ພວກເຮົາຕ້ອງ ປູກທົດແທນຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກ ຕັດນຳໄປໃຊ້. ຖ້າພວກເຮົາຫາກຮັກຊີວິດຂອງຕົນເອງ, ຮັກປະເທດຊາດ ແລະ ບ້ານເກີດເມືອງນອນເຮົາຕ້ອງຮັກສາປ່າໄມ້ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນຄົງຢູ່ຕະຫຼອດໄປ.

(G.4, 2020, pp. 23-24)

ตัวอย่างที่ 12 ใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำทั่วไปคือ “ไม้เนื้อดี” และใช้คำเฉพาะเชื่อมโยง “ไม้เนื้อดี” คือ “ไม้ดู ไม้แดง ไม้แต้ ไม้แถน ไม้เปือย ไม้โล่งเล่ง ไม้จิก ไม้รัง”, การใช้คำทั่วไปคือ “เครื่องป่าของดงที่ใช้เป็นยาและมีลาคาแพง” และใช้คำเฉพาะเชื่อมโยง“เครื่องป่าของดงที่ใช้เป็นยาและมีลาคาแพง” คือ “คั่ง ยาน ขี้ชี หมากแหน่ง” และการใช้คำทั่วไปคือ “สัตป่า” และใช้คำเฉพาะเชื่อมโยง “สัตป่า” คือ “กวาง พาน เสือ สิง ช้าง ทะนี ลิง นก” ซึ่งกลวิธีการเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำเฉพาะและคำทั่วไปนี้ ช่วยให้ตัวบทสัมพันธสารมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันและมีความเป็นเอกภาพ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาด้านกลวิธีทางภาษาในการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว พบว่า กลวิธีการเชื่อมโยงความ โดยแบ่งเป็น การเชื่อมโยงความทางด้านไวยากรณ์ ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ การใช้คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความทางด้านคำศัพท์ ได้แก่ การซ้ำ การใช้ศัพท์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tonpradit, Kamolsatja, Sriyabai (2021) เรื่องรูปแบบการเชื่อมโยงความที่ปรากฏใน

บทปาฐกถาทางภาษาและวรรณกรรมไทยของนายกรัฐมนตรีไทย Kardsawang (2021) เรื่องการเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่ และ Thammapanich (2022) เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์อัตถภาคการเรียงลำดับของอัตถภาค และการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ในบทคัดย่อบทความวิจัยสาขาวรรณคดี โดยจะเห็นว่างานวิจัยทั้งสามเรื่องนี้มีลักษณะโครงสร้างงานเขียนประเภทเรื่องเล่า ทำให้ปรากฏลักษณะการเชื่อมโยงความซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียงร้อยถ้อยและสร้างความต่อเนื่องเชื่อมโยงให้กับงานเขียนดังกล่าว

ด้านการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ด้วยวิธีการการอ้างถึงในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวมักปรากฏลักษณะการอ้างด้วยหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 1, 2 และ3 โดยสรรพนามที่ใช้แสดงถึงความสัมพันธ์ที่สุภาพเป็นกันเองระหว่างตัวละครในบทเรียน เช่น สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ใช้ปรากฏเพียงคำว่า “ข้อย” และส่วนการอ้างถึงด้วยหน่วยนามแทนคำสรรพนามมีความหลากหลาย โดยเฉพาะการใช้คำเรียกญาติแทนคำสรรพนาม เช่น น้อง หลาน พ่อ แม่ ลุง ป้า ปู่ ย่า แม่เถ้า เป็นต้น การอ้างถึงลักษณะดังกล่าวปรากฏเป็นจำนวนมาก สอดคล้องกับลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในเรื่องย่อบทละครโทรทัศน์ไทยประชานิยม พ.ศ. 2562 (Khanto, Sriyaphai, Yingyongsak & Ketthet, 2021) พบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงมีจำนวนมาก โดยเฉพาะการอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 เพราะบทละครโทรทัศน์มีการดำเนินเรื่องด้วยการใช้บทสนทนาของตัวละคร ผู้ประพันธ์จึงมีการเลือกใช้สรรพนามบุรุษต่างๆ แทนตัวละครที่ทำการสื่อสารในเนื่องเรื่องเพื่อให้เนื้อเรื่องมีความน่าสนใจและการสนทนามีความเป็นธรรมชาติเหมือนการสื่อสารในชีวิตจริง เช่นเดียวกับตัวบทสัมพันธสารในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องเล่า การบรรยายเนื้อหาเรื่องราวในชีวิตประจำวัน มีการสร้างสถานการณ์ที่แทรกบทสนทนา การใช้คำสรรพนามเพื่อการอ้างถึงจึงทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำรูปแบบการสื่อสารดังกล่าวไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ตลอดจนเป็นแนวทางในการนำใช้ภาษาเพื่อการสนทนาที่เหมาะสมกับบริบทและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แตกต่างกันอีกด้วย ด้านการอ้างถึงเชิงบ่งชี้ มีการใช้รูปภาษาเพื่อการอ้างถึงเชิงบ่งชี้ “นี้ นั้น พุ้น” มาใช้เป็นหน่วยภาษาแสดงการเชื่อมโยงความด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้เพื่อกำหนดหรือกะระยะระหว่างผู้พูดกับสิ่งที่กล่าวถึงเป็นเกณฑ์ทั้งในแง่ของเวลา และระยะทางในการอ้างถึงบุคคล สิ่งของ หรือสถานที่ (Ankhanawin, 2004, p. 81) และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบสิ่งที่ถูกเปรียบเทียบมักเกี่ยวข้องกับสัตว์ ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งเป็นการนำสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่รอบตัวของเด็กมาใช้ในการเปรียบเพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจได้ง่าย

ด้านการเชื่อมโยงด้วยกลวิธีการแทนที่ ปรากฏลักษณะการแทนที่ 3 ประเภทคือ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นกริยาวลี และการแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ ซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏการแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความเพื่อเป็นการย้อนทวนเนื้อหาในเนื้อเรื่องโดยไม่ต้องกล่าวประโยคหรือข้อความที่มีขนาดยาวอีกครั้ง เช่นเดียวกับด้านการเชื่อมโยงด้วยการละที่ไม่ต้องกล่าวย้อนทวนถึงข้อความเดิม แต่ทั้งนี้ การใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความด้วยการละ ผู้อ่านต้องตีความหมายของเนื้อเรื่องอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เข้าใจผิด ผู้อ่านจะต้องอ่านเนื้อเรื่องตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ มิเช่นนั้นอาจเข้าใจเนื้อเรื่องผิดได้ (Kardsawang, 2021, p. 84) ด้านการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อม ผลการศึกษาพบลักษณะการใช้คำเชื่อม จำนวน 12 รูปแบบ แตกต่างจากงานวิจัยของ De Yong Li & Darachai (2019) ศึกษาวิเคราะห์ประเภทของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในหนังสือตำรับอาหารไทย และศึกษาความถี่ของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในหนังสือตำรับอาหารไทยซึ่งปรากฏลักษณะการใช้คำเชื่อม จำนวน

16 รูปแบบ กล่าวคือ ในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวไม่ปรากฏลักษณะการใช้รูปแบบการเชื่อมโยงแสดงลักษณะ และการเชื่อมโยงแสดงเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่ารูปแบบการเชื่อมโยงดังกล่าวเหมาะสมกับงานเขียนประเภทข้อความปฏิบัติ แม้ว่าในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวจะมีโครงสร้างตัวบทสัมพันธสารประเภทข้อความปฏิบัติแต่โครงสร้างดังกล่าวมีลักษณะการนำเสนอข้อความแบบเรียงลำดับโดยมีตัวเลขกำกับในแต่ละขั้นตอน จึงไม่ปรากฏการใช้คำเชื่อมรูปแบบที่กล่าวมา

ส่วนการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ปรากฏลักษณะกลวิธีทางภาษาเพื่อการเชื่อมโยง 3 ลักษณะ ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำตรงข้าม การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป ซึ่งทำให้เห็นความหลากหลายของการใช้ถ้อยคำเพื่อเชื่อมโยงความ

ทั้งนี้ กลวิธีการเชื่อมโยงความที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจลักษณะการสื่อสารในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวอันเป็นต้นแบบในการฝึกฝนการใช้ภาษาให้ถูกต้อง เหมาะสมในการสื่อสารต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึงในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว ซึ่ง ผู้วิจัยยังเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจและน่าศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความในภาษาลาวจากสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

References

Angkhapanichkit, C. (2019). **Text analysis (2nd ed).** Bangkok: Thammasat University.

Ankhanawin, M. (2004). **Documentary on Tourism in Anusar.** (Master's thesis). Chulalongkorn University.

Balpho, P. (2010). A discourse perspective on teaching students how to read research articles in Health Science. **Pasaa Paritat Journal,** 7-25.

Bumrunrak, C. (2015). Text System. In D.U. Srinawat & Cholticha Bumrunrak (Eds.), **Language and Linguistics** (1st ed., pp. 133-168). Thammasat University.

Charoonroj, C. (2011). **Introduction to Linguistics.** Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat University Press.

Chiamvijak, R. (2018). Studying Thai Language Textbooks: Consistency with Strategy 1 Strengthening and Developing Human Capital Potential in Economic and Social Development Plans National Issue 12. **Journal of Liberal Arts, Thammasat University. 18**(2), 26–54.

Darachai, S. & Wasonpreecha, W. Conjunctive cohesion in Thai Islamic verdicts of Sheikhul Islam. **Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University, Campus Hat Yai, 11** (1), 338-357.

De Yong Li & Darachai, S. (2019). Conjunctive Cohesion in Authentic Thai Cuisine Book. **Journal of Humanities and Social Sciences, Thonburi Rajabhat University, 2** (3),8-21.

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports (2020a). **Lao language textbook, Grade 1, Volume 1.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2020b). **Lao language textbook, Grade 1 Volume 2.** (2nd). Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2021a). **Lao language textbook, Grade 2 Volume 1.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2021b). **Lao language textbook, Grade 2 Volume 2.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2021c). **Lao language textbook, Grade 3.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2021d). **Lao language textbook, Grade 4.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Educational Science Research Institute, Ministry of Education and Sports. (2021e). **Lao language textbook, Grade 5.** Vientiane: Suksa Printing Enterprise Company

Kamsan, K. (2015). **Analysis of Thai Textbook (TH07403).** Udon Thani: Thai Language Department, Faculty of Humanities and social sciences, Udon Thani Rajabhat.

Kardsawang, N. (2021). **Cohesion in Thai ancient documents of Phrae Province.** (Independent study). Naresuan University.

Khanto, O. Sriyaphai, W. Yingyongsak, W. & Ketthet, B. (2021). Reference as Cohesive Devices toward Popular Thai Soap Opera Synopsis in 2019. **Wiwitwanasan, 5** (3), 25-53.

May Shwe Sin. (2564). **Comparison of Thai Language Course Textbook and Language Course Textbook.** Mahasarakham: Teaching Thai Language and Literature, Mahasarakham University.

Prasitratthasin, A. (2009). Discourse. In V. Panupong (Ed.), **Norms Thai Volume 3: Types of Words, Phrases, Sentences, and Relative Relationships** (pp. 117-144). Ministry of Education, Thai Language Institute.

Rungroj Tonpradit, R. Kamolsatja, W. & Sriyabai, W. (2021).The Cohesion in Keynote Address on Thai Language and Literature by Prime Ministers of Thailand. **Journal of Chopayom, 32** (1), 131–153.

Sriyabai, W. (2020). Unit 6 The Cohesion. In P. Nunpan (Ed.), **Documents Teaching Thai Language Characteristics Units.** Nonthaburi: Publisher Sukhothai Thammathirat University.

Thammapanich, S. (2022). An Analysis of Rhetorical Moves and Cohesion in Abstracts of Literature Journal Articles. **Journal of Linguistics and Linguistics, 40** (2), 115-146.